

אִישׁ הַצֵּטָה

(הלוחם התורכי האי-סדיר)

במונח התורכי „איש הצֵטה“ כינינו את הלוחמים האי-סדירים למיניהם. פירוש המלה - „מתנדב“. נמין כאן את כל אלה שנקראו בהזדמנויות שונות בשם זה, בכמה סוגים נבדלים. ונראה מאילו יסודות הורכבו למעשה הכנופיות התורכיות שנלחמו בהרי קיליקיה ובעמקיה וכיצד נתגשם ליכודם, ואחר-כך מיווגם, של יסודות אלה עם הגייסות הסדירים של התורכים.

(א) שודדים אנשי כנופיות. בתורכיה שלפני מלחמת העולם היה השוד מכת-מדינה מתמדת ומושרשת. חבלים מסויימים היו סגורים בפני פקיד השלטון העותומני, עד כדי שלא הצליחו אפילו לגבות בהם את המסים*. כך היה הדבר אצל הכורדים, שביניהם שרצו ממש הכנופיות. אצל העלוים, מקום בו האוכלוסיה כולה היתה מזוינת, היה השוד „מלאכה לאומית“ ממש. מלאכתם הלאומית היחידה, בדומה לספרד של המאה ה-18 או לממלכת ניאפול. כל מלחמה באויב הנוצרי נתנה לסולטן אפשרות לכוון לאפיק זה את מרצם של אנשי הכנופיות ולהפנותו, אם לא נגד הצבאות של מעצמות המערב, הרי לפחות נגד האוכלוסיה הנוצרית.

ב„שייזוקים“ ו„זייקקים“. הללו הטביעו את עקבותיהם בכל דברי ימיה של תורכיה. השימוש בחיילים אי-סדירים נעשה מסורת צבאית בתורכיה. עבדול חמיד הכניס שיטה בארגונם והקים 63 רגימנטים של פרשי-„חמידיה“, שהעמידו אותם השבטים המוסלמים שבמדינה, ובעיקר הכורדים. הואיל והיו חסרי-משמעת וארגון, נתברר שלא יסכנו לכל פעולה רצינית וממושכת הרחק מזירת פעולותיהם הרגילה. ואולם במקומותיהם, והודות לשימוש היעיל שידעה המפקדה הכימלית להשתמש בהם, נתגלו כמתנגד שאין לזלזל בו.

עם היותם קלעים מצוינים, לרגל הודמנויותיהם הרבות לקלוע, וקלי-תנועה להפליא (לאמתו של דבר מן הנמנע היה לתפסם) לא היה בהם מחסיונותו ומהתמדתו של החייל התורכי הסדיר, והיו נבדלים ממנו בסגולותיהם: תוקפנים יותר ווריונים יותר, לפחות בנוגע לפשיטות ולהתנפלויות-פתע ביום ובלילה; היו תוקפים נקודות-משמר שמספר אנשיהן קטן וביצורן לקוי, והיו מצליחים לעתים קרובות לכבשן, או היו שמים הסגר על משמרות חזקים ומקשים על האספקה**. הם עולים במדת-מה על הטפוס השכיח של הגְרִילֶרֶס

* אף בארץ ישראל זכור המקרה של הכפר אוס-אל-פחם, אשר חושביו יצאו בהמון לחסום את הדרך בפני גובי-המסים התורכים. המער.

** נציין דוגמה שאולה מספרו של גנרל בראַמֶן על קיליקיה: באוקטובר בשנת 1919 משוטט כורך יוסיף בראש 70 אנשי כנופיה ברחבי קיליקיה, בגמאו 80 ק"מ ליום. לאחר כמה ימים מגיעות הפכנויות נושאות מכונות-היריה האנגליות, שעליהן הוטל לרדפו עד קצה יכולתן; פני השטח קשים ביותר בשביל פעולתן. מנסיים להחליף אותן בפלגות של חיל-רגלים מוטעות בכלי-רכב. ואולם אין עולה

(לוחמי הכנופיות). אך אינם נופלים מהם, בדרך כלל, באכזריותם. אחדים משבויינו הפצועים נשרפו חיים. הפרת הסכם הכניעה של אורפה והטבח שבא בעקבותיו, הם בעיקר, פרי מעלליו של ראש כנופיה כורדי, סעיד ביי. זיונם של אנשי הצ'טה התורכים מצטמצם בפגיונות מורחיים, לעתים משובצים להפליא, וברובים אירופיים חדשים או מחודשים, על פי רוב רובי מאוזר או מרטיני מתוקנים. ציודם כולל חגורת כדורים וצקלון כדורים אחד או יותר. בניגוד לחייל התורכי הסדיר משנת 1919 ו-1920, שלא שמר על מדוי מלפני המלחמה ולא נשאר בו להבחנתו אלא אות-זהותו בלבד, לבשו אנשי הצ'טה, ככל שיכלו, את החאקי הצהבהב ששימש מדים לצבא התורכי משנת 1914, או מדים צרפתיים.

ב. חיילים ותיקים. לרשותה של תורכיה עמד מספר ניכר של אנשי מילואים מאומנים - עובדה העשויה לבאר את התנגדותה הממושכת בדרדנלים ובארמניה וכן את תקומתה הצבאית המהירה אחרי התכוסה. אנשי המילואים האלה לא זו בלבד שהשלימו את הבטליונים הדלילים לרוב של ה"ניום", הוא הצבא הפעיל, אלא גם איפשרו להפעיל במידת הצורך, אף לרכי מהומות מבפנים, מספר גדול של דיביזיות מהרורה, שנקראה "רדיף", ולכן היתה מסגרת קבועה של מספר קצינים וחיילים; ערכן של דיביזיות אלה היה שווה כמעט לזה שבצבא הפעיל ומספר אנשיהן - מרובה יותר.* כבר הזכרנו, כי חיל מילואים זה נתנסה בקרבות החל משנת 1912.

באירופה ובטריפוליטניה, בחיג'אז, בסוריה ובארמניה, מצד שני מחייב חוק הצבא מתנת 1909, שאינו אלא החוק משנת 1843 בשנוי צורה, כל נתין עותומני מגיל 20 עד 40 לשרת בצבא באחד הסוגים, שנתערבו כיום והם: ה"ניום", הוא הצבא הפעיל; ה"אחטיאת" - המילואים לצבא הפעיל; ה"רדיף" - גדודי המילואים; "מוסתאחפיו" - הצבא להגנת הארץ, ולבסוף הבטליונים של "אילוה", המקבילים ל"ארזן" של הגרמנים.

ואמנם ראינו, כי למרות האבדות הקשות שסבלו התורכים, ובייחוד בדרדנלים, לא חסרה המפקדה התורכית אנשים, ואנשים מלומדי-מלחמה, מה שהיה חסר לה בתקופה שבה אנו דנים, הלא הם האמצעים הדרושים לקיומם של האנשים. אך היא התגברה על הקושי הרציני הזה בדרך מיוחדת: אנשי

בידו למצוא את הכנופיה ולהשמידה, אלא לאחר שניתנה להן עזרתם של תושבי הכפרים שבאנוסוס, אשר הקצינים הצרפתיים הממונים על האיזור השכילו לקרובם.

* תורכיה היתה, לאחר פרוסיה, הראשונה בין המעצמות שארגנה את חיל מילואים. חוק הצבא משנת 1843 הוא חלק מן החידושים שחודשו במקורת עבדול מג'יד, והידועים בשם הכולל "הטי-רדיף". כלומר, ארגונם ושימושם של המילואים בתורכיה נתקיימו בזמן מלחמת קיליקיה כבר כ-80 שנה. מענין יהיה לחקור, עד כמה יש לראות את השנוי הכביר הזה, שבוצע כמעט תכף לאחר השמדת ה"ניציפים", כתוצאה מן הלקח המר שלמד הצבא העותמני מן המצרים בסיקורו של איברהים פחה, ומה יש לייחס כאן להשפעתו של מי שיהיה עתיד להיות המרשל פון מולטקה. שיטת ה"רדיף" היא, בלי ספק, שהמריעה לאדם החוליה למות, שאם לעתים קרובות היה חסר לו ממון, הרי אנשים לא חסרו לו מעולם. (האדם החולה - כנוי למדינה התורכית באותם הימים).

המלואים או העזר מכל הסוגים, בין אם שירתו ובין אם לא שירתו בצבא. היוו בשנת 1920, את "הצבא הלאומי", הנקרא, להלכה, לשרת במשך 15 יום לחודש, במספר 3, 4, 5 עד 10 האנשים מכל כפר; בשאר הימים היו רשאים לעבד את שדותיהם. אך למעשה מוציקה אותם המפקדה בכל שעה צורך בהסתמכה על המשמעת התורכית עתיקת היומין ועל רגש האיסלם הפועם בהם, והיא משלחת אותם לכפרים רק "משבאה האטה בפעולות או משגובר האויב ואין עצה אלא להתפור ולהעמידו בפני "חלל ריק".

ג) אכרים. אל לנו לשכוח, כי מלחמת המצוה הוא צו מצפוננו של כל מוסלמי, לא רק עד גיל ה־40 בלבד, כפי שמחייב החוק, אלא עד שנת ה־70 לחייו, כפי תורת הקוראן. אכן ראינו, כי בהחל היריות יילוו אכרים בהמוניהם אל גדודי ה"טבורים" (הבטליונים) של החיילים הסדירים ואל כנופיות הצ'טה. בקרב של יאניג'ה (28 ביולי 1920) נעצר הקולונל גראסי במשך שלש שעות לפני העמדה התורכית. בהריחם שלל מתאגדים פתאום אלפיים כפריים מזויינים לחבורה המאיימת על עורף השדרה. הקרב נסתיים בנצחון מזהיר לצרפתים – ומיד האכרים האלה נעלמים, ואנו נמצאם כחקלאים שקטים ומיתמים הנוהגים את בהמת-החריש, אולם הרובה מוצנע היטב, ולא הרחק... דוגמה אחרת: במארס 1921 בדרך לאיצ'לחה נלחמת שדרה צרפתית בתוך מיצר הרים, כשפלוגה גדולה של חיילים סדירים וג'נדרמים תורכיים פועלת נגד אגפה השמאלי. מיד צצות על רוכסי ההרים שבאגף הימני חבורות של אנשי-הרים, אך משנחלצה השדרה הצרפתית נעלמים המה. ושוב דוגמה, הגשנית תכופות (גם בסוריה וגם בקליקיה): אוריון המנמיך טוס בסביבה הררית הנראית שקטה, נפגש באש רובים, המאלצת אפילו את הטייסים להתרומם לגובה ניכר.

אין לשכוח, כי האוכלוסיה בארץ הליבנט היתה מזויינת מאז ומתמיד; כי זיונה הלך והשתפר בשנים שלאחר המלחמה; וכי הטפול בנשק נעשה בדאגה רבה ובעליו מחדשים אותו תדיר, אם אין עינם של השלטונות פקוחה עליהם. אוכלוסיה זו מוכנה לכוון את נשקה כנגד האויב הנוצרי בכל שעה, משאך נדמה לה כי ה"עטק" כדאי. בזה נראית בעליל החשיבות שיש ליחס לשאלת פירוק הזין, ומה חמורה הבעיה של הברחת הנשק. ואולם, בלי מסגרת של קצינים וחיילים מנוסים, אין גיוס המוני בר-שימוש. מן ההיסטוריה נמצאנו למדים זאת בהודמנויות מרובות. היא הוכיחה גם, כי צבא הנאסף על רגל אחת והוא מרוכז במסגרת של יחידות גדולות יותר מדי, סופו שהוא מתנוון במהרה ונעשה אספסוף שאינו מקבל מרות ושלטון. אך לרשות המפקדה התורכית העליונה עמדו קדרים למכביר, ובעזרת עלה בידה ליצור קבוצות רבות ונוחות מאד לניהול. ומפקדה זו ידעה תמיד להשמר מפני הפחוי של ליכוד יחידות אלה למבנים גדולים יתר על המדה, מתוך רצון לנסות את מזלה במערכה מרעפת, שממנה ודאי היתה יוצאת יידה על ראשה.

ואלה הן שתי הנקודות אשר עוד גותר לנו להבהירן. קודם כל – על ענין הקדרים.

מספר הקצינים בצבא התורכי היה גדול מתמיד. (בשנת 1911, בימי שלום, היו בצבא התורכי שמספרו היה 240 אלף איש – 17 אלף קצינים). ממרביתם שלל חוזה פֶּוֹר* את משרתם, והללו היוו פרולטריון צבאי במלוא מובן המלה, אנשים שיכלו אך להרויח במלחמה ולא להפסיד בה ולא כלום. אילו הופחה אש המלחמה מחדש בכופרים היתה זו משווה להם חשיבות, אשר חלומות הגדלות הפנתורניים* נטו לראותה כעצומה.

חבר הקצינים התורכים אינו אחיד. הוא מפולג בהשקפותיו הפוליטיות לפחות מאז הפיכת 1909, שבה עלה בידי הקצינים למלא תפקיד חשוב, ואפשר לומר ראשון במעלה; לאמתו של דבר היה חבר קצינים זה מפולג עוד קודם לכן. פרט לקדר המיוחד לקציני הוֹנְדֵרמריה, היה הפיקוד על הגייסות הסדירים או בידי קצינים מהסוג „עלילי“, כלומר קצינים, שעלו מתוך שורות החיילים; הללו היו בדרך כלל בגיל גבוה למדי, בעלי השכלה לקויה ורובם המכריע בדרגות הקצינות הנמוכות (אפשר להשוותם לקצינים הילידים בגודדי הקלעים שלנו); או בידי קצינים „מכתבלי“, כלומר „יודעי ספר“, שהיו מעט יותר ממחצית המספר הכולל, ומוצאם לרוב מבתי-הספר הצבאיים המכינים המרובים, ואשר השתלמו כולם או בבית-הספר הצבאי הקיסרי בפנקלדי (לחיל הרגלים ולפרשים). הוא ה-סֶן־סיר התורכי, שמחצית הלימודים בו היתה בצרפתית. או בבית-הספר להנדסה בקושטא (לארטילריה ולחפרים). את ה„מכתבלים“ אפשר להשוות מבחינות רבות לקצינים המקצועיים בצבאות אירופה החשובים. רבים מאלה, שהמשיכו בלימודיהם בבית-הספר לקציני-מטה נהנו מהעלאה מהירה בדרגה. הקצינים שנודמנתי עמם עשו בי רושם ניכר בהליכותיהם האצילות, בנימוסיהם ובשפע ידיעותיהם הצבאיות, שהיו אמנם גדולות בהלכה יותר מבמעשה (תוצאה משהייתם בבתי-הספר). רובם ככולם פטריטים נלהבים הם ומחשבתם מרוכזת מסביב לרעיון התחיה התורכית. בתורכיה החדשה מהווים הם את היסוד הפעיל, הנאור והישר ביותר.

על הקאדרים התקינים האלה נוספו מנהיגי כנופיות ורבי-שודדים רבים, תורכים או כורדים, מהם פיאודאליים ממש ומהם הרפתקנים פשוטים, השלימו את חסרון ידיעותיהם הצבאיות במרצם הפראי, בידיעה מושלמת של הארץ ובכבוד הרב בעיני הצבור.

בפעולות שנעשו אחרי שלום סאור לא היה הפיקוד, בדרך כלל, בידי הגנרלים של הצבא הישן, הפחות, אלא בידי קצינים צעירים שהמאורעות עזרו עליהם להבליטם את יכלתם תהיינה הסגולות שהצטיינו בהן מה שתהיינה.

* חוזה השלום הראשון בין מדינות ההסכמה ותורכיה הסייך לסדרת החוים הקשורה בויעות ורטייל משנת 1919; נחתם עם הממשלה התורכית שקדמה לעלייתו של כיטל פחה לשלטון.

** פנתורניות – שאיפה לאחדות כל העמים ה„תיורכיים“ בעולם, המלווה לרוב בתקוה להגמוניה של תורכיה בתיכם.

אל לנו להפריז בכשרונם האסטרטגי והטקטי. הכשרתם בגרמניה לא היה בה כדי לתת להם נסיון מספיק למלחמה המודרנית ולהורותם את התכניקה המרכבת שלה. זכותם - ואין היא קטנה - היא בכך, שידעו להלחם בצבאות מודרניים - הצבא הצרפתי והצבא היוני - באמצעים חסכוניים ופרימיטיביים למדי. נגדנו לא זכו מעולם בהישגים טקטיים ניכרים. שביית חיל-המצב בִּפְּנֵי היתה תוצאה מאזלת תחמושת; וטבח חיל המצב באורפה בא עקב בגידה. ואולם הם השכילו, בהגנה - על-ידי התנגדותם העקשנית וכשרונם להתחמק, ובהתקפה - על-ידי האופי המיוחד של התנפלויותיהם - לגרום לאויבם אבידות בלתי-צפויות באנשים, בכסף ובציוד, ולהביאו לידי רפיון שממנה נהנתה הרבה הדיפלומטיה התורכית. ועתה נוכל לתאר את שיטת הפעולות שבה נקטו כימל פחה ועוזריו נגד הצרפתים בשנים 1919-21.

בתחלת 1919 נשבר כוחה הצבאי של תורכיה. מעצמות ההסכמה מושלות בכיפה. אין מתיחסים לממשלת אנקרה ברצינות. אך כימל פחה אינו מאבד את אומץ-לבו. כיצד יפעל? על-ידי ארגון פעולות במחתרת, בעזרת כנופיות שנוח לו בשעת הצורך לנער את חצנו מהן, הואיל וכנופיות פעלו גם בימי הסולטאן ונקל לתאר את פעולותיהן כמעשי שוד גרידא, שאין אחראי להם אלא מבצעם בלבד.

אמנם, לא יקשה לחיוכח שהיה כאן משהו יותר ממעשי שוד רגילים. כבר בשלישי במארס 1919 נעצר בִּעֲדָנָה פקיד תורכי בשם חאשים ביי, שנמצאו אצלו תעודות בעלות משמעות רבה, רשימות של כלי-זין שחולקו בין האכרים וכדומה. כן אורגנה רשת טלפונים חשאית מסועפת. (נסיון שני של התקוממות סוכל בעדנה ב-10 באפריל שנת 1920).

על-ידי פעולות הכנופיות הצליח כימל למנוע מחוזה סור (מסירת השלטון בידי צרפת) מלהכות שורש בקיליקיה. הודות להן יכול היה לירות את אבן הפינה לארגון צבא לאומי, השונה בתחילתו תכלית שינוי מהצבא הסדיר, והמכיל בשורותיו את כל הסוגים שכללנו בשם אנשי-צ'טה: שודדים לפי משלוח-ידיהם, חיילי-מילואים שהוועקו אל הדגל, טירונים מגויסים וקלעים חפשיים" זמניים. באוקטובר ובנובמבר 1919, מתוך הכרת כוחו החדש, הוא מוחה רשמית נגד הכיבוש הצרפתי במרש, אורפה ועינטאב. ואולם לא זמן רב יסתפק במחאות. ביום 27 בדצמבר 1919 התחילה ההתפרצות הראשונה של הכימלים למרש, ב-21 בינואר 1920 התקפה חדשה, קרבות רחוב, ולבסוף, ב-13 בפברואר, פיגוע המקום על-ידי הצרפתים.

מרש הוא מחוץ לגבולותיה של קיליקיה במובנה המצומצם. מיד לאחר פיגועיה מתחילה פלישת הכנופיות לתחומי קיליקיה. איך נעשה הדבר? - ללא קרבות-התקפה ערוכים, אלא על-ידי שימוש שיטתי והדרגתי בשלוש צורות הפעולה היסודיות של המלחמה הוועירה: (א) הסגר על כל עמדות-המשמר, (ב) התקפות, לעתים קרובות במפתיע, על החלשים שבהם, (ג) פגיעות בקווי-התחבורה, ובעיקר בעורק החיוני - קו מסילת-הברזל הנגדית. הרי זו איסטרטגיה

היודעת יפה מה אפשר לדרוש מכונופיות, וכן את פחיתותם המספרית של הצרפתים, שנאלצו בגללה לפזר את כוחותיהם עד היותם חלשים בכל מקום, או להצטמצם בשמירה על האיזור שבין הים ומסלת הברזל הבגדדית. מן הראוי לעקוב על מפה, בתתנו את לבנו לתאריכים, את דרכו של זרם עז זה, שהתפשט מהרי הטאורוס: הסגר על כר; הסגר על חג'ין, העיר הארמנית ההרואית, שנעזבה לנפשה ועמדה בגבורה עד נובמבר 1920; הסגר על סיס (שהתחיל ב-27 במרס); (כר, חג'ין וסיס) - הן שלש התחנות הראשיות בדרך לצדנה; הסגר על בֶּזְנֵטִי החל מן ה-9 באפריל; הסגר על שייק-לה, אָקֶס וּמְרִסִינָה*, שהתחיל ב-3 במאי; הסגר על עדנה, שהתחיל ב-22 במאי (מיד לאחר שנשבתה הפלגה שפינתה את בזנטי); הסגר על מיסיס (22 ביוני); כבוש משמרות מסלת הברזל שבחג'יקֶלֶב, בְּלִמְגִיק (באפריל); אינג'רליק (7 ביוני); חג'י טֶלֶב (27 ביוני); רג'יון, מזרחה לֶאֱמְנוֹס, נכבשה עוד פעם (וכל פעם נשחט חיל-המצב שבה); הריסת הגשרים באולוֹקִישֶלָה (מרס) וינג'יה (18-19 ביוני) ועוד ועוד.

מתרבות השדרות הנעות של הצרפתים, שמוטל עליהן למהר ממקום למקום ולחלץ את המשמרות המוקפים הראשיים. למרות פעילותן וכוח-סבלן (הן פועלות בחום העצום וללא נופש), אין ביכלתן להציל את מגיני בזנטי. המחסור באנשים מאלץ לפנות את הרוג'יה, עינטאב (ומנית) ואחר-כך את המשמרות בֶּאֱמְנוֹס. הפינוי האחרון הוא המצער ביותר, כי כתוצאה ממנו נופל לידי התורכים האזור הרגיש במיוחד של מנהרות מסילת-הברזל הבגדדית, שנודעה לפוצצן כללו של דבר, האסטרטגיה הכימית הצליחה, באמצעים דלים, הזדות לכושרת-נועתה ולחזירת כוחותיה לכל מקום, - להגיע לידי שתי תוצאות שאין להתעלם מהן:

התשת כוח הגייסות הצרפתיים, פינוי או כיבוש כל המשמרות הצרפתיים צפונית למסילת הברזל הבגדדית.

ואולם לא היה ביכלתה להרחיק לכת מזה, ובמשך שנת 1921, כפי שראינו, לא הצליחה להשיג את שתי מטרותיה העיקריות, דהיינו: כיבוש קיליקיה בחזרה וחילוץ עינטאב מן המצור (שבה העיר הארמנית נתפשה שנית בידי הצרפתים).

שנת 1921 היא שנת מיוזג הצבא הסדיר עם הצבא הלאומי בקיליקיה**. מאז כמעט מן הנמנע הוא להבדיל בקיליקיה את אנשי הצ'טה מן הצבא הסדיר***. הם סרים למשמעת אותם המנהיגים ושיטת מלחמותיהם כמעט שווה. הם מנסים את כוחם בהתקפות, כולן, בלי יוצא מן הכלל, נגמרות בכשלון.

* בספטמבר נכבש המשמר הקטן במרסינה וחיל-המצב נשחט.

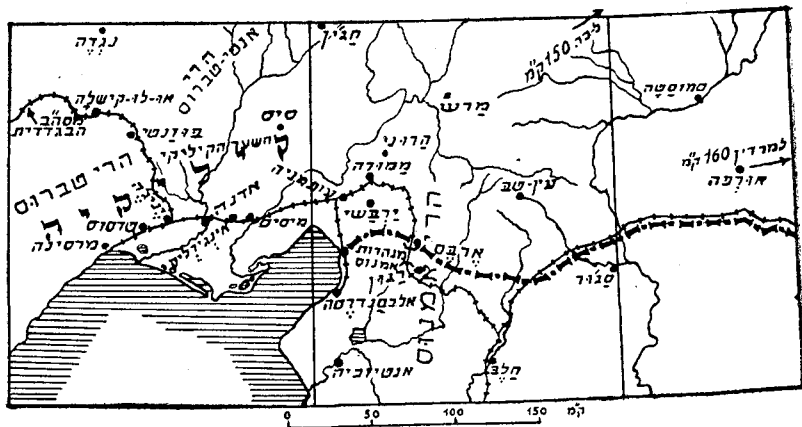
** ברם, בסוריה נשארו הכנופיות מובדלות באופן ברור מהצבא התורכי, שהמכו בו.

*** כיבוש המרכט של מרד'ין ורצח התלך הגדול של חיל-המצב שבו על-ידי התורכים (שתי פלוגות של חיילים סורים), אחרי הכנה בארטיילריה ובמכונות-יריה, הוא אך פרט בפרשת מצור עינטאב (2 במאי 1920). יתרונם המספרי של התורכים (200 כנגד 38) היה חסבה העיקרית להצלחה בודדה זו.

בעשה אך נסיון בודד להתקיף עמדה מבוצרת. ההתקפה על ג'בל-אל-כף בקרבת טרסוס: קרב עז מאד עם אכדות קשות לשני הצדדים, ההר נשאר בידי הצרפתים, והתורכים לא ניסו יותר פעולות תוקפניות בחזית קיליקיה – הם מסתפקים בהגנה תקיפה על אזור מנהרות האַמְנוֹס, שפונה על ידינו בקיץ החולף, והם מחזיקים בו מעמד על אף הקרבות ליד טַט־ל־אוֹשְגִי זִירְפִּשִי. אולם בידי הצרפתים נשארה השליטה המוחלטת על הקו המבוצר של מסילת הברזל הבגדדית (בין מְרִסִינָה וּמְמֻרָה) ואין בכוח הכימליים להתגבר על ביצורים אלה באמצעים העומדים לרשותם; בחסותו של קו זה מתארגן מישור קיליקיה ונהנה מן השלום הצרפתי.

ממזרח לאמנוס לא עלה בידי התורכים לעולם, אף-על-פי שהשתמשו בשלושת סוגי הנשק, לחלץ את עינטאב מן ההסגר או למנוע את תנועת השיירות בין עינטאב ובין תחנת האספקה שבסְגִיֹר.

נוכחנו איפוא לדעת, שהתורכים השיגו בפעולות הגריליה שנתמכו על ידי הצבא הסדיר, יותר משהשיגו בהפכם את לוחמי הגריליה לצבא סדיר. ובידי הקורא להסיק את מסקנותיו.

מפת קיליקיה